

Být knihomolem

zamyšlení

Co to vlastně znamená? Sama nevím.

Většina lidí by vám řekla, že je to člověk, který neustále čte. Takový typický stereotyp knihomola je, když má člověk brýle, u sebe vždy alespoň jednu knížku a je introvert. Tak to ale být nemusí. Já se jako knihomol cítím, stejně jako mnoho dalších lidí, kteří tyto požadavky nesplňují.

I když mám ráda momenty, kdy sedím s knížkou v ruce a za oknem prší, neustále potřebuji mít kolem sebe lidi. Spíše bych si vybrala zábavu s přáteli než knížku, ale stále k ní něco cítím.

Patřit do této skupiny taky neznamená neustále pouze číst a mít na to pokaždé chuť. Je zde mnoho důvodů, proč zrovna nic nečtete, ať už se jedná o nedostatek času, čtecí krizi anebo se vám prostě nechce číst.

Být knihomolkou pro mě asi znamená cítit něco k příběhům, které čtu, neustále přemýšlet pouze o životě postavy, se kterou mě seznámil její spisovatel. Je to vlastně jako láska, máte jí plnou hlavu, dokud se nedostanete do další povídky a nevžijete se do nového života.

Když o tom tak přemýšlím, tak v mém případě, když nemám náladu číst, tak to bude proto, že mám zrovna chuť žít svůj život. Každá kniha je únik z kruté reality. A ještě lepší je to, když si o svém nově prožitém životě můžete s někým popovídat.

Proto taky miluji být knihomolem, jelikož v této skupině se najdou úžasní lidé, kteří vás chápou. Se kterými se můžete ještě na chvíli vrátit do světa, který může být krutější než realita, ale i tak vás před tou vaší zachraňuje.

Kateřina Vašicová

Hlas ze záhrobí

true crime, vražda

Má tahle škola nějakého ducha? Ne, vážně, zkuste zavzpomínat. Neříkali vám profesori o nějakém žákovi, který si rozsekl hlavu, když se houpal na židli, zlomil si vaz, když se pokoušel o výmyk na hrazdě, anebo byl nemilosrdně ušlapán na schodech během celoškolních Hunger games, které se občas odehrávají cestou do jídelny? Ne? Asi je to tak dobře.

Každopádně přemýšleli jste někdy nad tím, jak byste strávili svůj posmrtný život vy? Radši byste se reinkarovali a užili si ten kolotoč tady na zemi ještě jednou, anebo byste si užívali svého právem zaslouženého odpočinku? Procházeli byste se nenuceně po místech, kde jste strávili poslední chvíle svého života, anebo byste se snažili navázat kontakt s živými, a pomohli tak vyřešit svoji vlastní vraždu, jako se to podařilo zesnulé Teresitě?

Teresita Basa se narodila v roce 1929 na Filipínách a i přesto, že se v šedesátých letech přestěhovala do USA, aby zde studovala hudbu, se z ní stala respirační terapeutka v jedné z nemocnic v Chicagu.

Celé Teresitino okolí ji popisovalo jako milou a tichou dívku, se kterou nebyly žádné problémy, proto byli všichni v šoku, když zjistili, že se nebohá Teresita stala obětí vraždy.

Dne 21. února 1977 bylo v Teresitině bytě, kam byli na žádost sousedů, dle kterých se z bytu valil dým, posláni hasiči, objeveno její tělo, které leželo pod doutnajícím matrací, kterou někdo zapálil, s řeznickým nožem zabodlým v dívčině hrudi.

Vzhledem k tomu, že většinu důkazů na místě činu zničily plameny, pitva nic nového neobjevila a dle výpovědí známých neměla Teresita ve svém okolí žádné nepřátele, se vyšetřování zanedlouho zaseklo na mrtvém bodě.

Avšak naštěstí bezradným detektivům pár týdnů po vraždě přišla na pomoc Teresitina bývalá kolegyně Remy se svým manželem Joem. Ti policistům tvrdili, že mají informace, které by mohly vést k vyřešení vraždy nešťastné dívky. Při výslechu uvedli, že od smrti bývalé spolupracovnice má Remy vize a ke svému manželovi promlouvá jakýmsi cizím hlasem. Vždy se představí jako Teresita Basa a žádá ho, aby zašel na policii.

Při svých "návštěvách" Remyina těla, které se odehrály celkem třikrát, Joeovi sdělila, kdo je jejím vrahem. Jednalo se o muže jménem Allan Showery, který pracoval jako sanitář ve stejné nemocnici jako Teresita, ale také Joeovi poradila, že kdyby mu police nevěřila, ať jim poví, aby zkontrolovali šperky, kterými Allan nedávno obdaroval svoji přítelkyni, neboť je Teresitě ukradl a policie tak na nich najde její iniciály.

Manželé nakonec požadavkům zesnulé dívky vyhověli a i přesto, že detektivové zprvu považovali historku za zcela vymyšlenou a směšnou, policie Allana nakonec přece jen prověřila, šperky u něho našla a muž se k vraždě Teresity Basa přiznal.

Vzhledem k tomu, že před příchodem manželů byli policisté v koncích a případ by se tak nejspíše odložil, můžeme říct, že se Teresitě Basa povedlo vyřešit svou vlastní vraždu.

EM

Proč se lidé tolik omlouvají?

Spousta lidí se neomlouvá vůbec. To ve spoustě z nás vyvolává myšlenku: Vrať se zpátky časem a nauč se slušnému chování! Naopak druzí se pro změnu omlouvají příliš. Časté omluvy pak nejsou mířeny jen mezi našimi činy ke druhým. Lidé se začínají omlouvat "neživým věcem" anebo za činy, které oni sami nespáchali, takzvané omluvy druhých.

Otázkou je, z jakého důvodu mají lidé potřebu se tolik omlouvat. A omlouvají se lidé v těchto situacích záměrně, anebo je to pro ně pouhou tradicí?

Lidé se pomocí omluv snaží vyhýbat konfliktům a nemusí to být pouze z toho důvodu, že se neradi hádají. Mohou mít strach z následků, které takový konflikt může způsobit. Konflikty mohou poničit vztahy a přerušit vzájemnou důvěru. Podle vážnosti konfliktu nebo jejich opakování mohou konflikty vztah zničit úplně. Člověk se tak může obávat toho, že ztratí někoho sobě blízkého. Z omluvy se tak stává faktor, který tomu má zabránit a popřípadě předejít.

Jako většina věcí i omluvy mají své kořeny už v dětství, kdy rodiče nejevili zájem o potřeby a přání svých dětí a v některých případech jimi opovrhovali. Tohle zakázání může vést i k traumatu, které zůstává i v dospělosti, kdy si jedinec myslí, že jeho potřeby a přání nejsou důležité a brzdí všechny okolo, a tak se je snaží potlačit, a naopak se pokouší vyhovět v těchto věcech všem ostatním. To by se dalo zkrátit jako takzvaná potřeba potěšit všechny ostatní jen ne sebe.

Emocionální lidé nebo lidé s úzkostmi mohou omluvy používat jako něco, co jim pomůže zvládat v daných situacích emoce (hněv, stres, nervozitu...). Spolu s úzkostmi se pojí takzvaný efekt reflektoru. Kvůli tomu se lidé domnívají, že si ostatní všimají sebemenších detailů a že je díky nim hodnotí. Tím pádem na nich vždy záleží. Proto se tito lidé snaží omlouvat častěji než jiní lidé, jelikož omluvy se pojí se slušným chováním, dobrou výchovou a "dobrotou člověka". Starání se o každý detail vede lidi k přísrnosti vůči sobě samým. Za cokoliv, co nebylo perfektní, se proto musí omluvit, aby dokázali, že tento detail byl pouhý omyl a oni jsou dobře vychovaní lidé.

Lidé, kteří se často omlouvají, to ale většinou nemyslí opravdu. A teď to prosím neberte tak, že by to říkali jen tak anebo si z vás dělali srandu, oni to totiž dělají automaticky. Jednu danou činnost udělají a neomluví se, jelikož to do teď nebylo nutné. Někdo jiný jim za to "vynadá", protože mu to vadí. Lidi si to poté přeberou tak, že si myslí, že je to situace, kdy by se měli omlouvat pokaždé. Stává se z toho tedy tradice, kdy omluva postupně ztrácí pravdivost. Příkladem může být zakašlání nebo pšíknutí. Někomu může vadit (vyrušovat ho) vytváření těchto hlasitých zvuků, a proto očekává omluvu.

Proto aby byla omluva míněná pravdivě, je potřeba, aby si byli lidé jistí sami sebou. Ti, kteří si myslí, že by se měli omlouvat za cokoliv, i za věci, které sami neovlivnili, mají dokázaně vratkou sebehodnotu.

Světově známým faktem je to, že ženy se omlouvají více než muži. Může za to to, že muži mají celkově vyšší postavení, a tím je jejich práh omluvy vyšší než u žen, které jsou více emocionálně postaveny. Dívky jsou odmala vychovávány a odměňovány za vnímání pocitů u druhých, kdežto chlapci jsou na druhou stranu odměňováni za sebeprosazení.

Ella Netřebová

„Když jsem byla mladší, vaření mě opravdu nebavilo!“

rozhovor, DG, jídelna

Stojí za každým naším obědem a nejen to, organizuje a řídí celý chod jídelny. A taky ráda sportuje. Řeč je o vedoucí školní jídelny našeho gymnázia, se kterou povedu tento rozhovor.

Co Vás dovedlo k práci vedoucí jídelny?

„Byla to náhoda. Jsem absolventka tohoto gymnázia, po maturitě jsem šla studovat na elektrotechnickou fakultu, vždycky mi totiž šly spíše ty technické předměty, a v té době jsem rozhodně nechtěla pracovat v kanceláři. Nepodařilo se mi dostudovat, protože jsem se stala maminkou. Když obě mé dcery odrostly, začala jsem přemýšlet, co budu dělat, chtěla jsem při práci mít i čas na rodinu. Získala jsem práci vedoucí školní jídelny v malé škole na částečný úvazek. Tak jsem začínala. Posléze jsem zjistila, že mě ta práce moc baví a přešla jsem na větší základní školu. Odtamtud jsem se dostala až sem, na gymnázium.“

Takže jste neplánovala být kuchařkou?

„Ne. Vidím však spojitost mezi mnou a mojí babičkou, kterou jsem bohužel nezažila. Babička byla kuchařkou na malé vesnické základní škole.“

Nahlédněme teď do Vašeho osobního života. Bavilo Vás vařit v dětství či v pubertě?

„Ne, absolutně ne. Já jsem sportovala, takže jsem vždycky přišla ze školy, odložila jsem školní tašku a místo ní vzala tašku sportovní, jela na trénink, přijela zpátky večer a šla spát. Učila jsem se vařit, až když jsem se vdala.“

Měla jste v dětství nějaké oblíbené jídlo?

„Ano. Měla jsem skvělou babičku, ta dělala naprosto dokonalou rajskou omáčku. A také jsem milovala její míchaná vejíčka.“

Jaké je Vaše oblíbené jídlo teď?

„Dnes už mám raději spíše lehčí jídla, třeba i ta, která zkusíme tady v jídelně. Osobně mám velmi ráda zapečené těstoviny. Já si vlastně pochutnám na všem, co je dobře upravené. Jedna z mých dcer je veganka, takže jedu i po té veganské linii. To, co tady vaříme, je to, co já a paní kuchařky máme rády, těžko bychom prosazovaly něco, co nám nechutná.“

Tomu rozumím. Vraťme se k vaší práci. Co ta obnáší?

„Možná to vypadá, že jen uvaříme a jdeme domů, ale není to tak. Jdu v několika rovinách. V jedné rovině musím zajišťovat veškeré suroviny, musím zajistit všechny věci pro to, aby paní kuchařky měly z čeho vařit. Potom spravuji účty strážníků, přihlašuji obědy, počítám peníze a tak dále. Naštěstí už na to existují počítačové programy. Dříve to bylo složitější, musely se vyplňovat různé papíry a karty. Bylo to docela náročné. Samozřejmě spoustu času zabere sestavování jídelních lístků. Když pro vás jídlo připravujeme, tak to není jako doma, že si řeknete: ‘Mám chuť na tohle, tak to uvařím.’ My máme spoustu zákonem daných norem, které musíme dodržet a do kterých musíme napasovat naše představy o tom, co vám nabídneme.“

Rozumím. Kde berete inspirace na recepty?

„Spousta těch klasických receptů vychází doporučeně knižně, jmenuje se to Receptury školního stravování. Zase to není tak, že do jídla můžeme hodit, co chceme a kolik toho chceme, musíme se držet určitých předpisů. Protože svou práci dělám dlouhé roky a vidím, že se stravování na školách nikam neposouvá, a já se chci posouvat, tak sama hledám recepty. Ať žije internet, tam je totiž mnoho portálů, kde jsou různé recepty. Někdy to dělám tak, že recepty prvně vyzkouším doma, a pokud nám chutná, tak to přenesu sem, nebo to rovnou vyzkouším tady na vás.“

Vaříte ráda doma? Kdo je u Vás doma šéfkuchařem?

„Ano, doma vařím já. Já tedy radši pečů, než vařím, pro mě je pečení takový relax. Ve škole, kde jsem dřív pracovala, jsem si i vyzkoušela vařit, ačkoliv nejsem kuchařka. Tam jsem vařila až 200 obědů denně. Dá se to naučit.“

Co děláte ve svém volném čase? Máte nějaké koníčky, záliby?

„Protože jsem starší, tak mým největším koníčkem jsou má vnoučata. Mám tři. Já a celá rodina máme rádi hory. Máme rádi kolo. Já miluji Island, byla jsem tam dvakrát. Ráda si čtu, ráda pracuji na zahradě, i když jsem při tom ‘v záprahu’.“

Máte nějaký sen, ať už v profesi nebo v osobním životě, který byste si chtěla splnit?

„Tak v profesi mám takový sen, tedy spíš přání, abych zde, kde pracuji, a s tímto kolektivem, se kterým pracuji, dlouho vydržela, protože si myslím, že paní kuchařky jsou dobré, že jsou fajn. S nimi mě práce baví. A když člověka práce baví, tak je spokojený. A v soukromí si přeji jen to, abychom byli zdraví, aby všechno bylo v pořádku.“

To znamená hodně. Už mám jen jednu otázku na závěr. Naplňuje Vás Vaše práce?

„Ano.“

Tak to je skvělé. Děkuji Vám moc za rozhovor.

Eliška Hamrová

Natrhány

poezie

Natrhány
aby přinesly světlo
jako slunce úsměvu sloužily
jako slunce vděčným studentem
září se inspirovalo

Všechna krása si slouží navzájem
jako dvě dívky co česají si kadeře
jako kapky
co líbají řeku
mazlí se a spolu plují kdoví kam

Ty kapky na dně
co znají jen tmu
hloubku řeky
pravé přítelkyně
co velebí hladině.

Potopit se do hloubky
odložit dech i zrak na břeh
pocítit dech všech těch

jejichž tvář je tak krásná
že ji musely skrýt v temnotě
aby si svět zachránil zrak.

Pouhý dech tě provede temnotou
aby tě navždy prozářil světlem

od T

Chytřejší než rodiče

interview, škola

Za čtyřicet sedm let, které na naší škole strávila, se bezpochyby stala živoucí legendou – přesto se ale zdráhala, když jsem ji jednou po hodině požádala o rozhovor.

Paní profesorka Jitka Krhounková byla několik let (nejen) mou učitelkou matematiky, bohužel ale letos končí. I nadále však bude každý týden vést seminář deskriptivní geometrie, takže ji s trochou štěstí na chodbách budeme moct potkávat i teď.

Na otázku, zda věděla vždycky, že bude učitelkou, s úsměvem odpovídá, že ano. „Mně to bylo jasné od mých čtyř let. Navíc to mám po tatínkovi – ten totiž taky učil a já si pamatuju, jak jsem mu jako malá vždycky do testů, co přinesl domů, kreslila červené jedničky. To mě hrozně bavilo,“ směje se. A to, že se bude věnovat právě matematice, se prostě tak nějak ukázalo samo pár let na to.

Nakonec se dostala až na matfyz, po jehož dokončení šla rovnou učit, a to právě k nám.

Nemyslí, že by se za celou tu dobu našel nějaký “nejsilnější” ročník nebo třída, která na matematiku byla nejtalentovanější, ale většinou to podle její zkušenosti bývá tak, že na osmiletém gymplu bývá víc lidí zaměřených na tenhle předmět než na čtyřletém. „V každé třídě je vždycky někdo, kdo je spíš zaměřený humanitně, a někdo, kdo je spíš na ty technické obory. Člověk nemůže být dobrý ve všem.“

Ale jak se cítí, když ten, koho vyvolá na procvičování před tabulí, neví, která bije, a není schopný ani spočítat, kolik je dva a dva? „Cítím se prostě jako při procvičování u tabule. Říkám si: No, tak se nenaučili vzorečky. Oni se to do příště doučí,“ odpovídá jako správný optimista.

Ráda ale vzpomíná na jistého bývalého studenta (shodou okolností syna své známé), kterého jednou zkoušela před třídou. Byl tak vystresovaný, že před tou tabulí jen stál, tiše na ni zíral a zatínal pěsti, jenže zjevně zapomněl, že v ruce držel křídou, a tak ji nevědomky rozdrtil na prach. „Takže jsem ráda, že ten svůj vztek ventiloval na tu křídou a ne jinam.“

Mimo procvičování u tabule ji ale proslavily i časté desetiminutovky (chápejte: test skoro každou hodinu). Člověk by si myslel, že každou z nich musela zadat přinejmenším už padesátkrát, ale kupodivu ne. „Teď se už písemky takhle recyklovat moc nedají, ale dřív jsem to tak dělala. Dokonce jsem si ke každému testu psala statistiku, kolik bylo jedniček, kolik bylo dvojek, a třeba písemku, kterou jsem dávala v roce 1994, jsem potom dala v roce 96, pak jsem třídě řekla: No, tak jste lepší než žáci před dvěma lety,“ vzpomíná. „Ale protože se teď změnilo počty hodin – dříve jsme mívali třeba pět hodin matematiky v každé třídě, ale teď jsou jenom tři za týden i na osmiletém gymnáziu – tak to teď dělám tak, že vždycky беру z počítače jenom ty příklady, které by žáci měli zvládat. Staré testy už tedy nedávám.“ Dříve ale nic jako počítače nebylo. Vzpomíná si, že když ještě byla na matfyzu, byla se podívat na snad první počítač v Česku, což byla prakticky jedna místnost plná několika obrovských skříní. Proto několik let všechny ty testy psala na psacím stroji nebo na tzv. šest set dvojce a tiskla je přes jehličkovou tiskárnu, což se ale dnes už skoro nedá přečíst – a tak je paní profesorka vyhodila, když je nedávno našla. Je proto ráda za dnešní skladné počítače, se kterými se tedy musela naučit pracovat, což ji ale bavilo, a jakmile se jí práce s nimi dostala pod kůži, začala se věnovat programování – to všechno v době, kdy její děti byly ještě malé.

Další věc, díky které je paní Krhounková známá, je zadávání a hodnocení úkolů na Classroomu ve dvě ráno, přičemž ve škole bývá na půl sedmou. Spí vůbec? „Jo, já spím, tohle mám taky po tatínkovi. Ten

spával čtyři hodiny denně, já taky celý život spala čtyři hodiny denně a úplně mi to stačilo. Lehnout si chodím ve dvě a vstávám v šest, to je takový standard," říká a vzápětí dodává, že s věkem se to mění a že když práce dovolí, přispí si další dvě hodinky.

A když už si najde chvíli pro sebe a zrovna nemusí opravovat písemky (což stejně většinou dělá ve vlaku), ráda se věnuje romantickým činnostem typu práce na zahrádce, luštění sudoku a křížovek, háčkování nebo pletení. „Ale pletené svetry dneska už nikdo nechce nosit," říká, načež odpovídám, že já určitě ano.

Taky ráda čte. „Hlavně detektivky," říká s nesmělým smíchem, jako kdyby šlo o něco zakázaného. Nejraději má Agathu Christie. „A taky vědecko-fantastické příběhy, ale ne takové ty s mimozemšťany." Hned mi bylo jasné, že se mnou bude sdílet mou lásku pro Dana Browna – a nemýlila jsem se. Jeho nejlepší dílo je podle ní Počátek.

Má v sobě ale dost zvědavosti, proto nepohrdne ani naprosto náhodnými knihami, které jí doporučí její přítelkyně na jejich každotýdenních srazech – i když to nebývají Brownovské bestsellery, nýbrž poměrně neznámé tituly, které schytaly spíš nelaskavé recenze.

„A možná největším naším koníčkem s manželem bylo cestování: Procestovali jsme nejen naši republiku křížem krážem (Milujeme Pálavu, kam se často vracíme.), ale procestovali jsme většinu evropských států – o prázdninách jsme vzali auto a za 7 týdnů jsme objeli a projeli celou Francii, jiný rok jsme za šest týdnů projeli Skandinávii až 500 km za polární kruh, kde jsme pozorovali "půlnocní slunce" a koupali se v Severním ledovém oceánu ("koupali" – ponořili jsme se a udělali pár temp, byl opravdu ledový).“

Byli ale i ještě na spoustě dalších míst. „Po návratu z Anglie jsme měli doma dva dny na zabalení; letěli jsme do Nice a pak vlakem na týden do Monaca. A komu se poštěstí během jednoho týdne se koupat v severní Anglii v Severním moři, a ještě tentýž týden ve Středozezemním moři?

Z našich cest pak doma vytvářím fotoknihy, aby fotky nebyly jen někde na disku a abychom si některé zážitky mohli připomínat.“

Na závěr jsem se jí zeptala, zda nemá nějaký vzkaz pro studenty. „Aby nepodceňovali školu," říká bez dlouhého přemýšlení. „Aby z té školy toho nasáli co nejvíc do sebe, protože školou učení nekončí. Člověk se zkrátka přizpůsobuje a učí celý život, i když nejde o matematiku.“

„A ještě myšlenka, kterou bych chtěla sdílet: děti musí být vždycky chytřejší než rodiče, aby byl ve světě pokrok," dodává úplně nakonec.

A má pravdu.

Tereza Lafková